

Fra
Ryggforeningen i Norge
Boks 6725 Etterstad
0609 Oslo

Til
Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@md.dep.no

16. Mars 2008

Ryggforeningen i Norges høringsuttalelse til utkast til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming

Generelt

Ryggforeningen viser til sin uttalelse til NOU 2005: 8 om "Likeverd og tilgjengelighet". Vi viser videre til vår uttalelse til NOU 2005-12 "Mer effektiv bygningslovgivning II" og vår uttalelse til forslag til endringer i tekniske forskrifter til plan- og bygningsloven (TEK), samt vår uttalelse av 14. Mai 2007 til Standard Norge om universell utforming av byggverk og tilleggende uteområder.

Vi har i alle våre uttalelser gjennom flere år påpekt at den mest primære funksjonshemming ved ryggglidelser, nemlig sittehemning, må hensyntas. Dette er en funksjonshemming som konsekvent er oversett i alle utredninger. I vår høringsuttalelse til NOU 2005:12 "Mer effektiv bygningslovgivning II", uttalte vi bl.a. følgende:

"Ryggforeningen har ved flere anledninger siden 1996 påpekt overfor ulike offentlige instanser kroniske ryggpasienters nedsatte sitteevne som en funksjonshemming det må tas hensyn til. Nedsatt sitteevne eller sittehemning dekkes ikke av hovedkategorien bevegelsehemmede fordi det ikke er bevegelse men en statisk oppreist stilling for ryggstøtten som er problemet.

Det er tydelig at Miljøverndepartementet ikke har tatt hensyn til eller lest noen av Ryggforeningens uttalelser. Dette beklager vi sterkt. En stor gruppe funksjonshemmede er derfor ikke inkludert i departementets forslag til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming.

Begrepet nedsatt funksjonsevne og ryggglidelser – nedsatt sitteevne

I høringsdokumentet punkt 2, "Virkemåte og formål", uttales følgende:

"d) For å ivareta hensynet til personer med nedsatt funksjonsevne, må planmyndighetene tilegne seg nødvendig kunnskap. I denne forbindelse er det særlig viktig at kommunen sørger for brukervedvirkning etter punkt 4c. Det må rettes særlig fokus på de gruppene i samfunnet som i størst grad opplever samfunnsskapt barrierer. Dette gjelder bevegelseshemmede

(eks: rullestolsbrukere, mennesker som trenger krykker, mennesker med revmatisme/hjerteproblemer/nedsatt kraft i armer og bein/redusert evne til å bevege seg raskt, mennesker som har lengre reaksjonstid eller redusert balanseevne), orienteringshemmede (eks: blinde, svaksynte, døve, hørselshemmede), mennesker med astma/allergi og forståelseshemmede (eks: mennesker med utviklingshemning). Styrket brukervedvirkning kan bidra til at tilbudene blir bedre tilpasset brukernes ønsker og behov."

Dette harmonerer ikke med Deltasenterets uttalelse av 14.12.2008 hvor de opplyser følgende:

"I vår forståelse av kategorien bevegelseshemmede inngår sittehemmede og personer som har begrenset mobilitet på grunn av kroniske smerter"

Jf. vedlagte dokument,

<http://www.fms-cfsfriends.com/2008/deltasenteret.tif>

Miljøverndepartementet har i motsetning til Deltasenteret ikke inkludert sittehemmede i gruppen bevegelseshemmede. Sittehemning er heller ikke omtalt i relasjon til noen andre grupper funksjonshemning.

Ryggforeningen er enig i at kunnskap om forskjellige typer funksjonshemninger er avgjørende ved nasjonal utbygging av universell utforming. Vi har merket oss at dokumentet inneholder detaljerte beskrivelser av ulike funksjonshemninger. En vesentlig type funksjonshemning er imidlertid uteglemt, nemlig nedsatt sitteevne som følge av rygglidelser.

Gruppen sittehemmede utgjør ingen tallmessig liten gruppe i samfunnet. Tvert i mot representerer rygglidelser den største enkeltårsak til langtidssykmelding og uføretrygd i Rikstrygdeverkets statistikker. Hvis ikke denne gruppen skal bli totalt ekskludert fra arbeidet med målet om universell utforming i samfunnet, er det nå av ytterste betydning at sittehemning blir omtalt!

Den primære funksjonsnedsettelse for personer med rygg- og bekkenlidelser, er sitteproblemer, også kalt sittehemning. Personer med rygglidelser, og særlig de med alvorlige rygglidelser, er funksjonshemmet på en rekke måter, som hittil har vært viet liten oppmerksomhet når man snakker om funksjonshemmede.

Rygglidelser berører vanligvis ikke bare bevegelsesapparatet, men først og fremst evnen til å sitte. Enkelte kan sitte med ryggvennlige stoler, noen kan sitte for kortere perioder, andre kan ikke sitte i det hele tatt, men er avhengige av å ligge. Smertene fører til nedsatt sitteevne, fordi smertene blir så intense, at sitting enten må begrenses eller fullstendig unngås. Enkelte med alvorlige rygglidelser

kan ha problemer med både tradisjonell forflytning og sitting, slik at de er avhengig av liggetraller for forflytning.

Dersom Miljøverndepartementet på tross av vårt høringsinnspill velger å se bort fra funksjonshemningen som omhandler sitteproblemer/sittehemning, så må vi be om en tilbakemelding på hvorfor.

Ryggforeningen blir gjerne konsultert dersom departementet ønsker å tilegne seg ytterligere kunnskap om sittehemning og tilrettelegging ved sitteproblemer og kombinerte sitte- og bevegelsesproblemer.

Med vennlig hilsen
Ryggforeningen i Norge

Eva Kristin Indrebø
kontorleder

Per Starås (s)
styreleder

tlf. 23 05 45 60
e-post: ryggforeningen@ryggforeningen.no